- SPOLL -

- INTERESS GURIDIKU-

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

MHALLEF

ONOR. LORRAINE SCHEMBRI ORLAND
LL.D., M.Jur. (Eur.Law), Dip.Trib.Eccles.Melit.

Seduta ta' nhar il-Hamis, 31 ta' Jannar 2019

Kawza Numru : 22
Rikors Guramentat Numru : 596/2016/LSO

Leonard Azzopardi (id 12175M) u Natasha Azzopardi (id 317982M)

vs

Mario Azzopardi (id 7277M) u Denise Azzopardi (id 113079 M) u ghal kull interess li jista' jkollhom Melita Limited (C-12715)

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ir-rikors mahluf ta’ Natasha Azzopardi (ID 317982M) datat 19 ta’ Lulju 2016 fejn bil-gurament taghha kkonfermat:-

Illi l-atturi joqghodu fil-fond 12, Leonat, Triq San Guzepp, Kirkop waqt li l-Konvenuti Mario u Denise Azzopardi joqghodu fuqhom fil-fond 6, God Bless, Triq San Guzepp, Kirkop.

Illi l-atturi ilhom fil-pussess esklussiv ta' *wire* li jghaddi minn fuq il-bejt li qieghed fuq il-blokka li fiha hemm id-dar tal-atturi. Dan il-*wire* iwassal is-servizz tal-Melita fid-dar tal-atturi;

Illi fit-12 ta' Gunju 2016 u zgur mhux aktar minn xahrejn qabel il-prezentata ta' dan ir-rikors guramentat, il-konvenuti jew min minnhom b' mod klandestin u vjolenti qatghu l-istess *wire* u tefghuh bicca fil-bitha u bicca fix-*shaft* tal-atturi - kif jidher fir-ritratti annessi bhala Dok A1 - A4. B' hekk ukoll il-konvenut cahhad lill-atturi mill-uzu li huma kellhom tal-istess *wire* biex iwassal is-servizz tal-Melita lill-atturi;

Illi dan il-fatt jikkostitwixxi spoll klandestin u vjolenti fil-konfront tal-atturi;

Illi biex jerga’ jigi komunikat dan il-*wire* li kien ilu fil-post circa hdax il-sena, jinhtieg li jingiebu l-haddiema tal-Melita u jinhtieg ukoll li jsir hlas biex jigi ripristinat is-servizz;

Illi l-intenzjoni tal-konvenuti hija li jcahhdu lill-atturi mill-pussess ta' dan il-*wire* u mis-servizz tal-Melita li kienu igawdu ghal dawn l-ahhar hdax-il sena;

Illi b' hekk il-konvenuti jew min minnhom ikkomettew spoll klandestin u vjolenti fil-konfront tal-atturi;

Illi biex jinqdew l-atturi kellhom jaghmlu xoghlijiet ohra biex jghaddu l-*wire* minn post iehor - b' hekk huma inkorrew danni.

Illi intepellati b'ittra bonarja datata 21 ta' Gunju 2016 (DokB) biex jirrippristinaw kollox u jispurgaw l-ispoll, il-konvenuti baqghu inadempjenti.

Ghaldaqstant l-atturi jitolbu bir-rispett lil dina l-Onorabbli Qorti joghgobha :

1. Tiddikjara li l-konvenuti wettqu spoll klandestin u vjolenti meta qatghu l-*wire* tal-Melita Cable plc minn fuq il-bejt fuq imsemmi u meta ghalhekk cahhdu lill-attturi mill-uzu tal-istess *wire* biex iwassal is-servizz tal-Melita Cable lill-atturi;

2. Tordna u tikkundanna lill-konvenuti sabiex a spejjez taghhom fi zmien qasir u perentorju fissat minn din il-Qorti

u *occorrendo* taht id-direzzjoni ta' perit nominandi jirripristinaw kollox ghall-istat attwali tieghu u partikolarment jergghu jsewwu l-*wire* li qatghu jew jirripristinawh u anke billi jqabbdu lill-haddiema tal-Melita Limited u a spejjez taghhom jergghu jaghmlu dak mehtieg biex l-atturi jergghu ikollhom is-servizz ta' *cable* li kellhom qabel ma gie maqtugh dan il-*wire* u dan permezz ta' *wire* fl-istess post fejn kien dak maqtugh;

3. Fin-nuqqas li jaghmlu dan, tawtorizza lill-atturi biex jaghmlu x-xoghol huma ossia wkoll bis-servizzi provduti mill-haddiema ta' Melita Limited u dan a spejjez tal-konvenuti u jekk hemm bzonn taht supervizjoni u ordni tal-istess Perit appuntat mill-Qorti u jekk mehtieg bl-intervent ta' Marixxall u Pulizija kif ordnat minn dina l-Onorabbli Qorti.

Bl-ispejjez inkluzi dawk tal-ittra datata 21 ta' Gunju 2016 u b'riserva ghal kull azzjoni ghad-danni spettanti lill-atturi.

Il-konvenuti ingunti biex jidhru ghas-subizzjoni.

Rat li din il-kawza giet appuntata ghas-smigh ghas-seduta tal-4 ta’ Ottubru 2016.

Rat ir-risposta guramentata ta' Mario Azzopardi (ID: 7277M) u Denise Azzopardi (ID: 113079M) datata 12 ta’ Awwissu 2016 a fol 16 tal-process fejn bir-rispett u l-istess Mario Azzopardi (ID: 7277M) bil-gurament tieghu kkonferma:-

1. Illi preliminarjament in-nullita` tar-rikors promotur, *stante* li dak notifikat lill-esponenti ma jidhirx li huwa guramentat kif titlob il-ligi;

2. Illi preliminarjarnent ukoll l-azzjoni odjerna ma tistax tirnexxi l' ghaliex l-attrici Natasha Azzopardi m'ghandhiex l-interess guridiku mehtieg u tant dan huwa minnu li lanqas tiffigura fl-ittra anness bhala Dok. B mar-rikors promotur;

3. Illi preliminarjament ukoll l-esponenti Denise Azzopardi ghandha tigi lliberata mill-osservanza tal-gudizzju *stante* li hija ma hijiex sid il-fond li minnu suppost kien ghaddej il-*wire* in kwistjoni, hekk kif jidher minn Dok. DA, hawn anness u *stante* li lanqas ma saret l-allegazzjoni ta' spoll fil-konfront taghha fl-ittra annessa bhala Dok. B mar-rikors promotur;

4. Illi preliminarjament ukoll l-atturi ghandhom jippruvaw li x-xahrejn rikjesti *ad validitatem* tal-*actio spoll infra bimestre deduxisse* ma kienx ghaddew sad-data li fiha intavolaw il-kawza;

5. Illi fil-mertu, l-atturi ma jgawdu l-ebda pussess jew detenzjoni sufficjenti *(possedisse)* ghall-azzjoni ta' spoll peress li l-*wire* in kwistjoni kien temporanju bil-permess tal-esponenti u ghalhekk kien jinsab hemm biss *b'mera tolleranza;*

6. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, kienu l-atturi stess li tterminaw l-uzu tal-*wire* in kwistjoni meta installaw *wire* gdid li jghaddi direttament fil-fond tal-attur Leonard Azzopardi, u fi kwalsiasi kaz, il-*wire* in kwistjoni ma kellu ebda uzu, funzjoni jew servizz ghaddej minnu u ghalhekk jinkombi fuq l-atturi li jresqu l-prova tal-uzu u l-funzjoni tal-imsemmi *wire* dakinhar li suppost sar l-ispoll;

7. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-atturi jridu jippruvaw li in fatti l-uzu u l-pusses tal-*wire* in kwistjoni kien taghhom u mhux tas-socjeta` konvenuta l-ohra Melita Limited.

8. Illi fil-kumplament it-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u jimmeritaw li jigu michuda bl-ispejjez kollha;

9. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri premessi mil-ligi.

Rat ir-risposta guramentata ta' Melita Limited (C 12715) ("Melita") datata 22 ta' Awwissu 2016 a fol 23 tal-process fejn l-Av Stephanie Zarb, detentrici tal-karta tal-identita' numru 337287(M) bhala rapprezentant tal-Melita Limited, bil-gurament taghha kkonferma s-segwenti:

1. Minn l-att fattwali, is-socjeta' Melita la tista' tikkonferma u lanqas tista' tirribatti l-fatti esposti fir-rikors odjern. Dan qed jinghad minhabba li l-Melita fl-ebda stadju ma kienet involuta f'dan il-kaz u lanqas ghandha tiddahhal intortament bhala konvenut fi kwistjonijiet li jikkoncernaw biss dawn iz-zewgt girien, filwaqt li ssofri spejjez inutili;

2. Ghalkemm fir-rikors odjern, ir-rikorrenti ndirizzaw it-talbiet taghhom lejn il-konvenuti kollha, u allura nkluz ukoll fil-konfront tal-Melita, ir-rikors odjern huwa, fis-sustanza tieghu, ilment tar-rikorrenti kontra l-allegata hsara li huma qed jghidu li sofrew minhabba azzjonijiet u/jew ommissjonijiet tal-konvenuti Mario u Denise konjugi Azzopardi. Daqstant iehor allura, it-talbiet tar-rikorrenti huma (u kellhom ukoll jigu) indirizzati lejn l-istess konjugi Mario u Denise Azzopardi. Kif diga' gie sottomess, il-Melita ma ghandha xejn x’ tasqsam ma' l-okkorrenza ta' dawn il-kwistjonijiet u allura l-gudizzju huwa integru minghajr il-presenza taghha;

3. Gnaldaqstant, *in linea* preliminari, is-socjeta' Melita teccepixxi l-improponibilta` tal-azzjoni odjerna kif intavolata mir-rikorrenti (li erronjament irreferew ghaliha bhala "Melita Cable plc") fil-konfront taghha, u dan ghaliex is-socjeta' Melita mhix legittimu kuntradittur f’din il-kwistjoni. *In vista* ta' dan, l-esponenti ghandha tinheles mill-osservanza tal-gudizzju;

4. Salv eccezzjonijiet ohra jekk ikun il-kaz;

5. Bl-ispejjez.

Rat il-verbali tas-seduti kollha nkluz dak tal-Hamis, 18 ta' Ottubru 2018 fejn meta ssejhet il-kawza dehru d-difensuri tal-partijiet u l-partijiet. Il-Qorti semghet it-trattazzjoni finali tad-difensuri tal-partijiet: Dr Raymond Zammit, Dr Johnaton

Abela u Dr Sharon Xuereb, liema trattazzjoni giet registrata fuq is-sistema eletronika. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghall-31 ta' Jannar 2019 fid-9:30a.m.

Hadet konjizzjoni tal-provi prodotti.

II. KONSIDERAZZJONIJIET

Illi din l-azzjoni hija wahda ta' spoll fejn ir-rikorrenti qeghdin jallegaw li l-*wire* li jwassal is-servizz tal-Melita fid-dar taghhom, li kien ghaddej minn fuq il-bejt tal-intimati, allegatament gie maqtugh, u konsegwentement is-servizz li kienu jgawdu twaqqfilhom. L-intimati laqghu preliminarjament billi eccepew in-nullita` tar-rikors, li Natasha Azzopardi m'ghandhiex l-interess guridiku mehtieg, tant li lanqas tiffigura fl-ittra Dok B, u li Denise Azzopardi ghandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju *stante* li hi mhijiex is-sid tal-fond minn fejn kien ghaddej il-*wire* in kwistjoni. Inoltre, gie eccepit, li r-rikorrenti iridu jippruvaw li x-xahrejn rikjesti mil-ligi ghal din l-azzjoni ma kinux ghaddew sad-data tal-prezentata ta' dan il-kaz. Inoltre`, gie sostnut fil-mertu, li r-rikorrenti ma kellhom l-ebda pussess jew detenzjoni tal-*wire* in kwistjoni peress li kien hemm biss b'mera tolleranza tal-intimati, u l-uzu ta' dan il-*wire* kien gie tterminat tant li r-rikorrenti ghaddew *wire* iehor mill-fond taghhom. Melita Limited eccepiet, li ma kienet involuta fl-ebda stadju fit-tilwima bejn iz-zewg girien, illi b'hekk il-gudizzju huwa integru minghajr il-presenza ta' Melita Limited, kwindi gie sostnut li Melita mhijiex il-legittimu kontradittur f'din l-azzjoni.

Fatti:

Ir-rikorrenti jirrisjedu fil-fond 12, Leonat, Triq San Guzepp Kirkop. L-intimati jirrisjedu fil-fond sovrastanti 6, Godbless, Triq San Guzepp, Kirkop. Ir-rikorrenti kellhom is-servizz tal-Melita permezz ta' *wire* li kien ghaddej minn fuq il-bejt tal-intimati, li gie maqtugh. Konsegwentement, ir-rikorrenti regghu ghaddew *wire* mill-fond taghhom, u sar "rerouting" sabiex il-*wire* rega' gie konness mal-*mainbox* tal-Melita u jigi ripristinat is-servizz . In segwitu, r-rikorrenti pprocedew bil-kaz odjern.

Provi:

Leonard Azzopardi xehed permezz ta' affidavit (fol 28-29) u spjega li fit-12 ta' Gunju 2016, fil-bitha taghhom kien hemm hafna qtar taz-zebgha, kienu baghtu messagg lill-intimata Denise Azzopardi fejn infurmatu li mhumiex iwaqqghu zebgha. Izda sussegwentement, qal li l-mara kienet ghamlet rapport l-ghassa taz-Zurrieq u s-Surgent kien kellem lil Denise Azzopardi bit-telefon. Illi wara dakinhar, innota li t-*television* tieghu kien qed juri sinjal hazin u li kien inqatghalu s-servizz tat-tv, telefon u *internet*, ghalhekk isssuspetta li kien inqata' l-*wire* tal-Melita minn fuq il-bejt izda huma ma kellhomx access ghall-bejt biex imorru jiccekjaw. Semma li jafu lit-*technician* tal-Melita personalment, Mark Balzan, u meta kkuntatjawh qalilhom, li jehtieg li jitilghu jiccekjaw fuq il-bejt, izda rrisponda li minhabba s-sitwazzjoni taghhom ma' Azzopardi, dan ma kienx possibbli. Ghalhekk, talbuh biex jghaddu *wire* temporanju mill-fond taghhom, sabiex ikollhom is-servizz lura tal-Melita immedjatament. Fil-fatt, ikkonferma li hu

stess kien ghadda l-*wire* madwar il-fond tieghu, u l-ghada kien gie t-technician Mark Balzan, li qabbad is-servizz bic-'cherry picker'. Semma li fil-15 ta' Gunju 2016, cemplitlu martu u nfurmatu li fil-bitha kien hemm *wire* maqtugh u mwaddab ghal isfel, u l-istess haga gox-*shaft*, kien hemm il-*wire* bil-kamin mahlul, kif jidher fir-ritratti esebiti. Semma wkoll, li l-intimata Denise Azzopardi tahdem mal-Melita.

In **kontro-ezami** qal (fol 83-90)[1] li s-servizz tal-Melita kien ilu ghandu u li s-servizz kien ghaddej minn fuq il-bejt tal-intimat. Qal li wara li giet il-mara tieghu mill-Ghassa taz-Zurrieq it-*television* gie *b'no signal'*. Hu kkonferma li kien kellem lil Marco Balzan personalment, izda qabel kienu kellmu lill-'customer care'. Peress li ma talabx li jitilghu jiccekjaw il-*wire* ta' fuq il-bejt, hu talab li jkollu s-servizz temporanjament, ghax kellu jghaddi l-*wire* minn fuq il-granit mill-fond tieghu, ghalhekk hu jrid is-servizz kif kien qabel minn fuq il-bejt. Qal li huh l-intimat, qata' l-*wire*, kebbu u waddbu ghal isfel. Qal li dak il-*wire* li nqata' minnu kienu jiehdu biex jircievu s-servizz tal-Melita. Spjega li l-*wire* kien inqata' l-Hadd u hu t-Tnejn rega' talab ghas-servizz, u meta dahhal is-servizz, l-Erbgha, huh, l-intimat qata' l-*wire* u waddbu ghall-gol-bitha.

Natasha Azzopardi xehdet permezz ta' affidavit (fol 30-31) fejn qalet li nnutat fit-12 ta' Gunju 2016 li kellha l-oggetti fil-bitha taghha mcappsin bit-tikek taz-zebgha, b'hekk baghtu messagg lil Denise Azzopardi dwar dan izda meta komplew biz-zebgha u bit-tikek taz-zebgha, hi cemplet l-Ghassa, u saqsiha kinitx kellmithom u hi wiegbet li kienu ilhom ma jitkellmu xi hames snin. Ghalhekk saqsiha tmur l-

[1] Seduta tat-28 ta' Novembru 2017.

Ghassa taz-Zurrieq fejn ghamlet rapport u kienet talbet lis-Surgent PS 1227 ikellimhom bil-kelma t-tajba li kien kellimhom fuq it-telefon. Sussegwentement, indunat li t-*television* kien qed juri '*bad signal'*, u wara verifiki, b'kuntatt mal-Melita, giet infurmata li mhux jidhol *signal* fil-'modem', izda huma ma setghux jitilghu jiccekkjaw fuq il-bejt. Ziedet tghid, li jafu lit-*technician* fiz-zona taghhom personalment, li hu Mark Balzan. Huma talbu lit-*technician*, jghaddu l-*wires* huma mill-fond taghhom, hu jigi jqabbad is-servizz l-ghada, minhabba l-fatt li ma setghux jghaddu l-*wire*s minn fuq il-bejt. Ghalhekk, qalet li issa l-*wire*s ghaddejjin minn barra madwar id-dar taghha. Qalet li f'dik l-istess gimgha fil-15 ta' Gunju 2016, indunat li fil-bitha interna kien hemm *wire* maqtugh u l-istess haga gox-*shaft*. Semmiet ukoll li Denise Azzopardi tahdem mal-Melita.

Hi xehdet ulterjorment (fol 39) u qalet li fil-kuntratt datat 29 ta' Jannar 2002, ipprezentat fl-atti, il-fond terran taghhom ghandu d-dritt li jistalla servizzi fuq l-fond tal-intimati inkluz servizzi ta' telekomunikazzjoni flimkien mad-dritt ta' access ghall-installar u manutenzjoni. Hi esebiet ukoll erba' ritratti.

In kontro-ezami qalet (fol 115-116)[2] li hi qed tallega li l-intimati qatghu l-*wire* u mhux il-Melita ghax l-intimati kienu fuq il-bejt dakinhar, izda hi qablet li l-bejt minn gol-fond taghha ma tistax tarah.

Dr. Stephanie Zarb in rapprezentanza tal-Melita xehdet (fol 92 a-e)[3] u qalet li Natasha Azzopardi ilha abbonata mill-2010, fit-3 ta' Novembru 2015, ghamlu 'entertainment

[2] Seduta tat-3 ta' Mejju 2018.
[3] Seduta tas-6 ta' Frar 2018.

pack' u 'flexy bundle' fis-16 ta' Novembru 2017. Semmiet li s-servizz fiss tat-*television* jinsab fuq il-fond Triq San Guzepp, 12, Kirkop. Hi kkjarifikat li s-servizz ma gie qatt skonnettjat, il-kuntratt baqa' ghaddej, kien hemm biss telefonata fit-12 ta' Gunju 2016 ghax kellhom problema bis-servizz. Qalet id-dettalji ta' dik it-telefonata, izda kien ser jinbidel minn fejn jghaddu l-*wire*s, izda mhux servizz gdid. Hi esebiet ukoll Dok SZ1, l-ordni li l-Melita taw lill-*installer* datat 13 ta' Gunju 2016, u sal-lum, jidher li f'din ir-residenza ghad ghandhom servizz.

In kontro-ezami qalet, li l-intimata hi impjegata tal-Melita. Mistoqsija dwar it-telefonata tat-12 ta' Gunju u dak li sar wara, qalet, li r-rikjesta tal-klijenti kienet ghal "rerouting", izda ma jidhirx li hemm imnizzel x'kienet ir-raguni tal-waqfien fis-servizz. Qalet li f'dan il-kaz ma kienx hemm *charge* ghar-"rerouting".

Marco Balzan xehed (fol 92f - 92l)[4] u qal, li hu *technician* mal-Melita u l-installazzjoni li tidher f'Dok SZ1 hu ghamilha. Spjega li l-ordni tal-Melita kienet li jaghmel "rerouting" tas-sistema. Qal li kienet ikkuntatjatu Natasha Azzopardi l-Hadd 12 ta' Gunju, ghax xi drabi kien diga hadmilhom, kienu jafuh, u tahom il-*cable* dakinhar, izda hu ma marx fuq is-sit. Meta l-ghada mar biex jaghmel il-*connection*, ma rax kienx hemm *wire*s maqtughin, kemm mar kemm ghamel "rerouting" tal-*installation*, u qabbad il-*connection* mal-*mainbox* tal-Melita. Qal li l-istallazzjoni originali tar-rikorrenti ma kienx ghamilha hu, u dakinhar li mar it-Tnejn 13 ta' Gunju ma uzax il-bejt u ma marx fuq il-bejt.

---

[4] Seduta tas-6 ta' Frar 2018.

Denise Azzopardi xehdet permezz ta' affidavit (fol 96-99) u qalet li fl-14 ta' Gunju 2016 telghet fuq il-bejt tad-dar, u nnutat li l-*wire* tal-Melita tar-rikorrenti ma kienx qed jaghti ghat-'tap box' tal-Melita, u b'hekk skonnetjat il-*wire* li ma kienx imqabbad. Spjegat li l-problemi bejnhom u r-rikorrenti skalaw ghall-habta tas-27 ta' Jannar 2016, meta kienet sabet *technician* tal-Melita fit-terrazzin u l-bejt taghha minhabba s-servizz tar-rikorrenti, peress li hi ma kintix tathom permess. Hi kkonfermat li fit-12 ta' Gunju kienet irceviet sms minghand ir-rikorrenti biex ma twaqqax zebgha, izda mhuwiex minnu li hi kienet qed twaqqa' z-zebgha. Ziedet tghid li dakinhar stess irceviet telefonata minghand il-Pulziija li kien kellimha biex tarmi tinda u ma twaqqax zebgha. Qalet li hi tahdem mal-Melita u taf x'inhuma l-proceduri, u fl-ebda hin ma qatghet *wire*s li kienu konnessi.

Mario Azzopardi kkonferma l-kontenut tal-affidavit ta' martu Denise Azzopardi.

In kontro-ezami qal (fol 118-119)[5] li fuq il-bejt tieghu hadd ma jista' jaqbez minn fuq xi bejt iehor ghal fuq il-bejt tieghu. Qal li jista' jitqieghed sellum minn gol-bitha, gholi ta' zewg sulari biex wiehed jitla' ghal fuq il-bejt. Qal li meta hu tela' fuq il-bejt il-*wire* tal-Melita tar-rikorrenti, sabu maqtugh u mhux imqabbad ghal imkien. Mistoqsi jekk ir-rikorrent telax fuq il-bejt taghhom xi drabi qal, li hu le, izda xi *technicians* iva.

---

[5] Seduta tal-14 ta' Gunju 2018.

Rapport tal-Perit Alan Saliba

B'digriet ta' din il-Qorti tas-16 ta' Mejju, gie nominat il-Perit Alan Saliba bhala perit arkitett (fol 44) u r-rapport tieghu jinsab esebit a fol 51 *et sequ*ens tal-process.

Illi l-Perit Tekniku acceda fuq is-sit in kwistjoni, fejn ikkonstata s-segwenti;

- Irrizulta li l-intimati biss ghandhom access ghall-bejt minn tarag intern.
- Dehru l-*clips* fuq l-opramorta tal-bejt tal-intimati, tad-daqs simili ghal dak tal-*wire* tal-Melita.
- Il-*wire* fil-bitha tar-rikorrenti (maqtugh mit-tarf tieghu twil madwar 5.3 metri, meta l-gholi mill-opramorta sal-punt fejn dan jidhol fil-hajt hu 4.7 metri).
- Il-*wire* fix-*shaft* tar-rikorrenti (b'*socket* fit-tarf twil 7.3 metri meta l-gholi mill-opramorta sal-punt fejn dan il-*wire* jidhol fil-hajt hu 7 metri).

Konkluzjonijiet:

Hu kkonkluda li jirrizulta li nhar it-12 ta' Gunju 2016, ir-rikorrenti nqatghalhom is-servizz tal-Melita. Gie konkjuz li jirrizulta wkoll inkontestat li fil-15 ta' Gunju 2016, l-intimat nehha l-*wire*s li kienu jaghtu s-servizz tal-Melita lir-rikorrenti ghal dawn l-ahhar hdax-il sena minn fuq il-bejt tieghu, u tefaghhom fil-bitha u fix-*shaft* tar-rikorrenti, li kienu diga maqtugha minn barra fil-15 ta' Gunju 2016.

Illi l-Perit Tekniku kkonkluda li ghad irid jigi stabbilit mix-xhieda tal-impjegati Melita Ltd. jekk dakinhar li gie

ripristinat is-servizz fit-13 ta' Gunju 2016, kienx hemm is-servizz fuq barra, jew kienx hemm biss il-*wire*s fuq l-opramorta minghajr servizz.

Illi r-rikorrenti ghandhom is-servizz tal-Melita fil-prezent u l-*wire*s ghaddejin minn gewwa l-mezzanin taghhom. Illi s-servizz kif kien qabel, minn fuq l-opramorta tal-bejt jista' jigi ripristinat biss mill-intimata Melita Limited wara applikazzjoni appozita mir-rikorrenti.

L-ewwel eccezzjoni tal-intimati – In-nullita` tar-rikors promotur *stante* li dak notifikat ma jidhirx li hu guramentat kif rikjest mil-Ligi.

Illi jibda biex jinghad, li r-rikors promotur gie debitament mahluf, skont il-Ligi, kif jirrizulta mill-verbal datat 4 ta' Ottubru 2016 (fol 26). Ghalhekk, din l-ewwel eccezzjoni sollevata mill-intimati hija bla bazi u mhijiex gustifikata. Konsegwentement, din il-Qorti tichad l-ewwel eccezzjoni tal-intimati Azzopardi.

It-tieni eccezzjoni tal-intimati: Nuqqas ta' interess guridiku ta' Natasha Azzopardi:

Illi gie eccepit li Natasha Azzopardi m'ghandhiex l-interess guridiku necessarju, tant li lanqas tiffigura fl-ittra annessa bhala Dok B mar-rikors promotur.

Ikkonsidrat li l-kuncett tal-interess guridiku hu mibni fuq l-utilita' finali tal-azzjoni ghal min qed jipproponi l-azzjoni.

Illi kif intqal fis-sentenza "**J Muscat et vs R Buttigieg et**" (27 ta' Marzu 1990 – Vol LXXIV.iii.481):

"*L-interess irid ikun a) guridiku, jigifieri d-domanda jrid ikun fiha ipotezi ta' l-ezistenza ta' dritt u l-vjolazzjoni tieghu: b) dirett u personali: fis-sens li huwa dirett meta jezisti fil-kontestazzjoni jew fil-konsegwenzi taghha, personali fis-sens li jirrigwarda l-attur, hlief fl-azzjoni popolari; c) attwali fis-sens li jrid johrog minn stat attwali ta' vjolazzjoni ta' dritt, jigifieri l-vjolazzjoni attwali tal-ligi trid tikkonsisti f'kondizzjoni pozittiva jew negattiva kontrarja ghall-godiment ta' dritt legalment appartenenti jew spettanti lid-detentur."* Dan l-interess (jew ahjar, il-motiv) tat-talba ghandu jkun *"konkret u jezisti fil-konfront ta' dak li kontra tieghu t-talba ssir".*[6] Inoltre l-interess irid ikun attwali ("**Martin Portelli vs Eliza Company Limited**", Prim Awla (1035/06/JRM) – 18 ta' Mejju 2017) u jibqa' jsehh matul iz-zmien kollu li l-kawza tkun miexja.

Illi meta l-Qorti tigi biex tqis din l-eccezzjoni trid izzom quddiemha l-ghamla ta' kawza li ghandha quddiemha. L-azzjoni hija wahda ta' spoll u huwa f'dan id-dawl li l-kwistjoni tal-interess tal-attur trid titkejjel.

Fil-kaz in ezami irrizulta li ghalkemm fil-kuntratt ta' akkwist tal-fond tar-rikorrenti jidher biss Leonard Azzopardi, martu

---

6 Ara, per ezempju, sentenza ta' din il-Qorti (PASP) moghtija fit-13 ta' Marzu 1992, fil-kawza fl-ismijiet "**Francis Tonna vs Vincent Grixti**", (Kollezz. Vol LXXV1.iii.592) li jiccita **Brockdorff v Pace Balzan -**Vol.XVII.P.III p.15.

tghix mieghu fl-istess fond u kwindi l-pussess/detenzjoni ghal fini tat-talbiet odjerni qed jigi vantat minnha wkoll.

Hija mmaterjali li l-ittra interpellatorja (Dok B) inbaghtet biss mill-attur billi dan ma jostax ghall-interess ta' martu biex tmexxi din l-azzjoni li hija mmirata ghar-ripristinar ta' pussess u mhux ta' xi dritt petitorju.

Ghaldaqstant, dan premess qed tichad it-tieni eccezzjoni tal-intimati.

<u>It-tielet eccezzjoni tal-intimati: Denise Azzopardi ghandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju.</u>

Illi gie eccepit ukoll li Denise Azzopardi ghandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju *stante* li hija mhijiex sid tal-fond li minnu suppost kien ghaddej il-*wire* in kwistjoni, kif jidher minn Dok DA anness mar-risposta, u peress li ma saret l-ebda allegazzjoni ta' spoll fil-konfront taghha fl-ittra annessa Dok B.

Jinghad fl-ewwel lok, huwa relevanti hafna dak ritenut fil-gurisprudenza nostrana. *"Il-kawza odjerna hija wahda ta' natura possessorja, li hija msejsa fuq iz-zamma ta' ordni pubbliku, u z-zamma tal-partijiet fl-istat li kienu qabel ma sar l-ghemil li allegatament naqqas jew nehha l-pussess. Minbarra hekk, il-litis consortio tas-sidien kollha fil-kawza promossa hija mehtiega fejn l-azzjoni tkun mahsuba ghat-thassir jew tibdil ta' stat guridiku wiehed".* (Ara **Vincent Agius pro et noe vs Mario Borg** P.A. (PS) - 28 ta' Marzu

2003; **Josef Sapiano et vs Doreen Baldacchino noe**, P.A. (1113/2011JRM) – 12 ta' Gunju 2012).

Inoltre kif ritenut mill-Qorti tal-Appell fil-kaz **Dimitry Orlov et vs Edward Pavia proprio et nomine,** deċiża fl-14 ta' Jannar 2002): "*Kif sewwa rriteniet l-ewwel Qorti, l-actio spolii toriġina ex delicto fuq fatt illeċitu. Kull min jikkonkorri fil-kommissjoni ta' l-illeċitu kien azzjonabbli u dana personalment. Kien għalhekk illi s-soċjetà kienet azzjonabbli tramite d-diretturi tagħha jekk jiġi ritenut illi hi kienet konsapevoli ta' dak li kellu jseħħ u li fil-fatt seħħ u allura kienet komparteċipi fl-att delittwuż. Kien ukoll azzjonabbli min effettivament iwettaq l-illeċitu li, fl-aħjar ipotezi għalih, seta' biss jiġi konsidrat bħala l-mandatarju li aġixxa fl-interess tal-mandant espress jew taċitu li użufruwixxa mill-att illeċitu li għalih l-istess mandatarju kellu jiġi wkoll tenut personalment responsabbli. L-azzjoni ta' spoll hija esperibbili kontra l-awtur tal-ispoll kif ukoll kontra l-kompliċi tiegħu fosthom il-mandanti li jkunu inkarigawh*" **(Volum XXXII.i.451; Volum XXVIII.i.188; Volum XLI.ii.849).**

Ghalhekk, *stante* li Denise Azzopardi kienet kompartecipi ma' zewgha fl-att lamentat, dan l-argument tal-intimati ma jregix.

Ghaldaqstant tichad it-tielet eccezzjoni.

<u>Eccezzjonijiet ta' Melita Limited:</u>

L-ewwel u t-tieni eccezzjonijiet ta' Melita Limited.

Illi gie eccepit mis-socjeta` Melita Limited, li ma tistax tirribatti l-fatti, peress li ma kintix involuta u lanqas ghandha tiddahhal intortament bhala konvenut fi kwistjonijiet li jikkoncernaw zewg girien, billi ssofri l-ispejjez tal-kawza. It-tieni eccezzjoni hija konnessa mal-ewwel wahda, fejn gie sollevat li t-talbiet fir-rikors promotur huma indirizzati lejn l-intimati Mario u Denise Azzopardi, b'hekk Melita Limited ma ghandhiex x'taqsam mal-kwistjonijiet bejn il-girien in kwistjoni, u l-gudizzju hu integru minghajr il-presenza taghha fil-kawza.

Illi huwa manifest li s-socjeta' intimata giet iccitata ghal skop ta' integrita' ta' gudizzju. Il-kaz odjern jikkoncerna tilwima bejn zewg girien. Illi s-socjeta` Melita tissemma biss fit-talbiet, b'referenza ghall-fatt, li biex jigi ripristinat kollox ghall-istat attwali, iridu jintervjenu haddiema ta' Melita Limited sabiex jagmlu x-xoghlijiet necessarji.

Ghalhekk, din il-Qorti taqbel ma' dak sottomess fit-tieni eccezzjoni, li l-gudizzju huwa integru minghajr il-presenza taghha f'dan il-kaz.

Ghalhekk, ikkunsidrat li kif eccepit, Melita Limited ma kinitx involuta fit-tilwim ta' bejn il-kontendenti, kwindi m'ghandhiex x'taqsam mal-kwistjoni tal-allegat spoll, tilqa' l-ewwel u t-tieni eccezzjonijiet ta' Melita Limited.

It-tielet eccezzjoni ta' Melita Limited: l-improponibilita` tal-azzjoni odjerna.

Illi gie eccepit li l-azzjoni odjerna hija improponibbli *stante* li erronjament irreferew ghaliha bhala “Melita Cable plc”

Jibda biex jinghad, li fl-okkju tal-kawza, ir-referenza hija ghal Melita Limited u mhux Melita Cable plc.

Il-fatt li fit-talbiet tar-rikors promotur, sar accenn ghal-Melita Cable plc. erronjament, evidentement, ma jwassalx ghall-improponibbilita` tal-azzjoni, peress li l-intendiment huwa car, li hija Melita Limited li dahlet fil-kaz ghal kull interess li jista’ jkollha.

B’referenza ghal dak eccepit, li Melita Ltd mhijiex il-legittimu kontradittur, f’din l-azzjoni, rrizulta mill-fatti u mill-provi mressqa fl-atti tal-kaz, li gie ammess minn Mario Azzopardi l-intimat, li hu nehha u qata’ l-*wire*s in kwistjoni minn fuq il-bejt tieghu, u x-xhieda hi korroborata wkoll minn martu Denise Azzopardi. Difatti, anke fir-rapport tal-Perit nominat mill-Qorti, hemm indikat li mhuwiex fatt ikkontestat li l-*wire* in kwistjoni tnehha mill-intimat Mario Azzopardi. Fid-dawl ta’ din il-prova, u tenut kont li dan irid jigi kkunsidrat li din hi azzjoni ta’ spoll, azzjoni rapida u effikaci, mahsuba biex tigi reintegrata s-sitwazzjoni kif kienet, u cioe` l-*istatus qua ante*. Illi ladarba huwa stabbilit li l-*wire* tnehha mill-intimat Azzopardi, u mhux minn Melita Limited, f’azzjoni bhal din irid ikun hemm ir-rabta u n-ness necessarju bejn it-talbiet fir-rikors u min ikkometta l-allegat spoll, kwindi tilqa' din l-eccezzjoni.

Ghalhekk, taqbel ma' dak sottomess mis-socjeta` Melita, li s-socjeta` Melita mhijiex il-legittimu kontradittur f'din l-azzjoni. Konsegwentement Melita Ltd. qed tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju.

Ghaldaqstant, tilqa' limitatament it-tielet eccezzjoni, fis-sens li tiddikjara li Melita Limited mhijiex il-legittimu kontradittur, in segwitu qed tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju.

Kunsiderazzjonijiet ta' dritt:

Illi l-azzjoni odjerna hija wahda ta' spoll *ai termini* tal-**artikolu 535 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Illi skont l-istess artikolu, u a bazi ta' gurisprudenza kostanti huwa risaput li l-element vitali ta' din l-azzjoni li l-attur jehtieglu jipprova huma s-segwenti:

(i) Possedisse
(ii) Spoliatum fuisse
(iii) Infra bimestre deduxisse

Illi dawn il-principji gew ribaditi f' diversi sentenzi fosthom **"Margherita Fenech vs Pawlu Zammit"** (12-4-1958, Vol.XLII D.11.973); **"Caterina armla Galea vs Joseph Vella"** (23-6-1965 per Onor. Eduardo Magri) u f' **"Joseph Vella pro et noe vs Salvu Micallef"** (30-4-1991 JSP).

Illi fuq l-iskorta tal-gurisprudenza kostanti jirrizulta li *"materja ta' din l-azzjoni, ma taghtix lok ghall-ebda indagini ohra barra dik li tistabilixxi (a) il-fatt tal-pussess/detenzjoni u (b) il-fatt tal-ispoll……… stante li din l-indagini hija wahda limitatissima rigoruza u skarna."* (**"Carlo sive Charles Cardona et vs Francesco Tabone"** - A.C. 9 ta' Marzu 1992). F'dan l-istess kaz, intqal ukoll li biex tirnexxi l-azzjoni ta' spoll mhux mehtieg xi *animus spoliandi*.

Illi ghalhekk fil-fatt inghad illi "*din l-azzjoni ta' spoll hija koncepita bhala azzjoni rapida u effikaci ghall-iskop li ma thalli lil hadd jiddisturba stat ta' fatt, arbitrarjament u hija ntiza unikament biex iggieghel lill-konvenut li jerga' jqieghed il-haga fl-istat li kienet qabel ma ddisturbaha, u daqshekkbiss, kif ighid bl-iktar mod car l-artikolu 791(1) Kap 12, li sfortunatament jigi hafna drabi injorat."*

Illi f'dan il-kuntest il-pussess mehtieg huwa dak materjali u "de facto" tant li gie ritenut ukoll li:

"*hu maghruf illi l-pussess mehtieg hu dak materjali u 'de facto'; ikun x'ikun, u mhux mehtieg il-prova li l-attur ghandu dritt ta' proprjeta` jew ta' servitu` fuq il-haga li minnha huwa gie spoljat bi vjolenza jew klandestinament. Anzi, hemm ir-rekwizit tal-pussess anki meta dak li hu spoljat ghandu semplici detenzjoni."* (**"Kaptan Stefano Xuereb vs Nobbli Charles Sant Fournier" –** (A.C. 12 ta' Dicembru 1952); ghalkemm tali pussess m'ghandux ikun inekwivoku, anzi ghandu jirrizulta li huwa manifest u dan fih innifsu huwa stat ta' fatt; **"Gio Maria Tonna vs Giuseppi Maria Tonna"**

– (P.A. 21 ta' Frar 1983) u **"Marthese Borg vs George Borg"** – (25 ta' Frar 1983); u mhux wiehed ta' mera tolleranza **"Joseph Vella Gatt nomine vs Joseph Camilleri" –** A.C. 26 ta' Jannar 1996). Jinsab ukoll ritenut ghar-rigward tal-element tal-pussess li "*All attore in reintegrazione e' sufficiente per la sua azione un possesso qualunque o detenzione*." (**Camilleri vs Agius** P.A. 20 ta' Ottubru 1882).

Illi fil-fatt, kull pussess, benche` ippruvat, huwa protett tant li f'din l-azzjoni l-ligi ma tirrikjedix il-prova tal-legittimita` tal-pussess tal-persuna turbata, u takkorda r-reintegrazzjoni anki kontra l-possessuri *in mala fede* u kontra l-istess proprjetarju tal-haga li taghha jkun hemm pretensjoni li gie kommess l-ispoll. (**"Saverio Farrugia vs Eugenio Borg"** P.A. 31 ta' Marzu 1952).

Hekk ad ezempju fil-kaz **"Delia vs Schembri"**, P.A. – 4 ta' Frar 1958, gie ritenut:

"L-azzjoni ta' spoll isservi biex tipprotegi l-pussess ikun x'ikun….. u gie deciz kemm-il darba li tapplika ukoll ghat-tutela tal-kwazi pussess tad-drittijiet reali u hija inerenti ghall-fatt ta' min b'awtorita` privata jkun ghamel ghad-dannu ta' terza persuna atti li ghalkemm jista' jkollu dritt ghalih ma jistax jezercitah minghajr l-intervent tal-Qorti." (Ara wkoll **"Francis Grogan et vs Shawn Scerri et"**, P.A. deciza fit-2 ta' Dicembru 2004).

F'dan l-istess kaz, **Grogan et vs Scerri et,** inghad ukoll, li biex tirnexxi l-azzjoni ta' spoll lanqas ma hu mehtieg li l-pussessur ikun privat mid-dgawdija tal-haga jew ostakolat b'mod determinant fl-uzu tal-haga; hu bizzejjed li jkun imfixkel fil-mod ta' kif igawdi dik il-haga. Issemma ad ezempju, l-istallazzjoni ta' *air condition unit* li jisporgi fuq sqaq komuni mertu fil-kaz **"Ripard et vs Fenech noe"** deciza mill-Qorti tal-Appell fid-19 ta' Mejju 2000 li gie meqjus bhala att spoljattiv li kien jimmerita r-rimedju permezz ta' din l-azzjoni. Dan l-istess principju gie enuncjat fil-kaz **"Mag. Peter Cordina vs Raymond Aquilina,** Appell Kummercjali deciz 12 ta' Dicembru 1988:

"….sabiex tirnexxi l-azzjoni possessorja mhux mehtieg li l-attur ikun sofra privazzjoni totali tal-haga imma bizzejjed li jkun hemm diminuzzjoni tal-pussess, tfixkil fid-drittijiet jew hsara lil min isofri l-ispoll."

Illi jrid jigi ppruvat ukoll l-ispoll innifsu jikkonsisti fis-segwenti kif deskritt fis-sentenza **"Joseph Scerri vs Spiridione Falzon"** P.A. 24 ta' Jannar 1958):-

"Spoll vjolenti huwa kwalsiasi att arbitrarju li jsir bil-forza privata kontra l-volonta` tal-ispoljat; u l-att jkun arbitrarju mhux biss meta jikkostitwixxi reat kontra l-ligi, izda anki meta jigi kompjut arbitrarjament u kontra l-volonta` tal-possessur, b'mod li jista' jaghti lok ghall-azzjoni ta' danni kontra min ikun ghamel dak l-att."

Sabiex jirrikorri l-element tal-fatt materjali tal-ispoll mhux mehtieg li sabiex dan ikun vjolenti, ikun hemm *vis atrox* jew *vie di fatto* imma bizzejjed li jkun hemm nuqqas ta' kunsens espress jew tacitu ta' min isofri l-ispoll. Ghalhekk, l-att spoljattiv irid ikun sar kontra l-kunsens tal-possessur. (Ara **"John Mifsud vs John Giordmaina et"**, P.A. deciza fit-23 ta' April 2012).

Fir-rigward tal-element ta' *'spoliatum fuisse',* gie ritenut ukoll li l-element spoljattiv mhux bilfors jissarraf f'ghemil ta' tkissir jew qerda ta' oggett mizmum mill-attur, izda huwa bizzejjed li l-ghemil spoljattiv isir kontra r-rieda tieghu jew minghajr ma jithalla jintebah bih. (**Francis Tonna et vs Constantino Borg** P.A. - deciza fl-1 ta' April 2003).

Hawnhekk, huwa relevanti l-kliem ta' **Pacifici Mazzoni**, spoll vjolent huwa *"qualunque atto arbitrio che per forza private si compia contro la volontarieta` dello spogliato*." (Vol.III Sez. 52). "**Emanuel Falzon et vs Michael Vella et"**, P.A. deciz fl-10 ta' Ottubru 2011.

<u>Mera tolleranza vs Pussess:</u>

L-intimati eccipew fil-hames eccezzjoni taghhom li r-rikorrenti ma jgawdu l-ebda pussess jew detenzjoni ghal azzjoni ta' spoll, peress li l-*wire* in kwistjoni kien temporanju bil-permess tal-istess intimati, b'hekk kien hemmhekk biss b'mera tolleranza.

Mera Tolleranza:

Huwa pacifiku fil-gurisprudenza nostrana, li min jippossjedi b'tolleranza ma jistax jipprocedi *ai termini* tal-Artikolu 535. Fil-fatt, numru ta' sentenzi rritenew li "*atti ta' mera tolleranza ma jistghux iservu ta' fondament ghall-akkwist tal-pussess."* (Ara "**Antonio Pace vs Antonio Cilia**" - Prim Awla deciza fis-26 ta' Gunju 1965).

Illi f'din is-sentenza citata "**Pace vs Cilia**" intqal:

"Dan il-principju jemani mid-dispozizzjoni tal-Artikolu 563 (illum 526) tal-Kodici Civili li jghid li 'l-atti li huma biss fakoltattivi jew li jithallew li jsiru biss bil-bona grazzja ma jistghux jiswew ta' bazi ghall-ksib tal-pussess. Il-legislatur kien qieghed deliberatament jirreferi ghal kwalunkwe pussess u mhux ghal pussess legittimu, meta qal li l-attijiet ta' tolleranza ma joholqux pussess. Sir Adrian Dingli fin-notamenti tieghu ghall-artikolu in kwistjoni (allura numru 221 tal-Ordinanza VII tal-1868 kien osserva 'ho soppresso la parola 'legittimo' perche` secondo la mia definizione questi atti non danno luogo ad alcun possesso propriamente detto.'"[7]

Dan l-istess insenjament jinsab rifless fil-kaz deciz mill-Onorabbli Qorti ta' l-Appell f' **"Annetto Xuereb Montebello et vs Paolina Magri et"** deciz fid-19 ta' Gunju 1953, fejn gie ritenut:

[7] Ara **"Victor Caruana vs Jonah Caruana et",** P.A., 897/10 (JA) deciza fl-10 ta' Lulju 2013

"Ghalhekk, m'hemmx dubju ghall-Qorti li l-pussess li qed tivvanta s-socjeta` attrici, illi hija stess iddikjarat li taf li huwa wiehed ta' mera tolleranza meta akkwistat il-fond proprjeta` taghha, huwa wiehed li ma huwiex tutelabbli permezz ta' actio spolii".

Hekk ukoll fil-kaz "**John Mary Schembri vs Dominic Borg"** Prim' Awla, deciza fis-16 ta' Jannar 2008, inghad:
"F'dan il-kuntest, ta' min jaghmel differenza bejn pussess u mera tolleranza stante li mera tolleranza ma tissodisfax l-ewwel rekwizit bhala l-element tal-ispoll."

Inghad ukoll mil-**Laurent**: (*diritto civile*, Vol.XXXII, para.297) – *"colui che gode per tolleranza non ha nessun titolo, salvo un consenso del proprietario che questi puo ritirare da un istante all' altro."*[8]

Kif gie ribadit fil-kaz **Caruana Maria vs Spiteri Benedict et**, deciza mill-Qorti tal-Appell inferjuri fl-24 ta' Marzu 2004, "*It-tolleranza ma tattribwixxi ebda dritt lill-parti wahda u ebda obbligu konsegwenti u korrispettiv lill-parti ohra u min qed igawdi minnha ma jkunx qed igawdi bi dritt, ghaliex in-natura taghha ma taqbilx mar-rabta legali li tnissel maghha n-necessita` tal-inadempjiment."*

[8] Ara **"Raymond Gauci et vs Peter Vella et",** P.A. 856/2006 (AF) deciza fit-30 ta' April 2014 .

U fil-kaz **"Carmelo Calleja et vs Godfrey Zammit et"** deciz mill-Onorabbli Qorti tal-Appell, (390/07/1) fil-1 ta' Frar 2014:

"Hu ritenut li in vista tal-fatt li min jezercita poter ta' fatt fuq haga huwa l-prezunt possessur, jispetta lil min jikkontesta dan il-pussess li jipprova l-pussess hekk vantat jidderivi minn att ta' tolleranza. Dan ghaliex kif drabi ohra gie osservat mill-Qrati Taghna, "it-tolleranza ma ghandhiex tigi prezunta u ghandha ghalhekk tigi pruvata almenu prima facie." (**Kollez. Vol. XXXVI p.i. p.292)** u "l-piz ta' din il-prova jinkombi fuq min jinvoka t-tolleranza." (**Kollez. Vol. XLIV p.ii.p.608.** (*Vide* wkoll **"Anthony Spiteri vs Lawrence Piscopo"**, Appell Civili (777/2003/1) deciz fit-2 ta' Marzu 2010.

Fil-kaz in ezami, r-rikorrenti, almenu *prima facie*, kellhom il-pussess tal-*wire* in kwistjoni. L-intimati qed jinvokaw it-tolleranza billi qed isostnu li dan il-*wire* kien temporanju u biss b'mera tolleranza. Madankollu, jirrizulta mill-kuntratt tal-akkwist tar-rikorrent, is-sid tal-mezzanin terran igawdi mid-dritt li jistalla servizzi fuq il-bejt tal-fond tal-intimati inkluz servizzi ta' telekomunikazzjoni. Difatti, dan ma giex kontradett lanqas mill-intimati fix-xhieda taghhom. Illi Denise Azzopardi ikkonfermat fl-affidavit taghha, li l-inkwiet bejn il-partijiet skala meta kienet sabet *technicians* tal-Melita fit-terrazin taghha biex jaccedu ghall-bejt ovvjament, sabiex jaghmlu manutenzjoni fuq il-*wire* in kwistjoni li kien ghaddej minn fuq l-opramorta tal-bejt tal-intimati, li kien jaghti servizz lir-rikorrenti. Dan l-istess fatt gie kkonfermat

ukoll, mill-intimat, fix-xhieda tieghu in kontro-ezami, li meta mistoqsi jekk ir-rikorrent qattx tela’ fuq il-bejt permezz tas-sellun, qal li r-rikorrent le, izda l-haddiema tal-Melita iva. Dan kollu jixhed ghall-fatt li r-rikorrenti kellhom il-pussess tal-*wire* li kien ghaddej minn fuq il-bejt taghhom u li dan ma kienx b'semplici tolleranza.

Mir-rizultanzi fattwali il-qorti hija soddisfatta li gie ppruvat li r-rikorrenti kellhom il-pussess necessarju kif rikjest ghal din l-azzjoni. Kien jinkombi fuq l-intimati li jippruvaw pussess b'mera tolleranza, izda ma jirrizultax li saret l-ebda prova mill-intimati fir-rigward ta’ dan.

L-intimati qed jikkontendu li l-*wire* inqata’ peress li ma kienx imqabbad mal-faccata u lanqas mal-*mainbox* tal-Melita. Illi gie sostnut ukoll, mill-istess intimati li s-servizz kien inqata’ mir-rikorrenti. Dr. Stephanie Zarb ikkonfermat fix-xhieda taghha li s-servizz tar-rikorrenti, qatt ma kien inqata’, u li dakinhar tat-12 ta’ Gunju 2016, meta r-rikorrenti kienu cemplu l-‘customer care’ tal-Melita sabiex jilmentaw li ma kellhomx servizz, kienu talbu ghal “rerouting” tas-sistema. Din ix-xhieda tikkorrobora t-tezi tar-rikorrenti li s-servizz kien ghaddej meta inqata' l-*wire.*Tant hu hekk, li r-rikorrenti kienu cemplu dakinhar stess, biex jilmentaw li ma kellhomx servizz.

Konsegwentement, tichad is-sitt u s-seba’ eccezzjonijiet tal-intimati Azzopardi.

Ghaldaqstant, mill-fatti u mic-cirkostanzi, li johorgu mix-xhieda, juru li r-rikorrenti kienu qed jiddetjenu u kellhom il-pussess kif trid il-ligi ghall-*actio spolii*. Konsegwentement jirrizulta ppruvat l-ewwel element rikjest ghal din l-azzjoni. Min-naha l-ohra l-hames eccezzjoni sollevata mill-intimata ma tirrizultax ippruvata.

Ghal dak li jirrigwarda l-att spoljattiv, jirrizulta mill-provi li l-intimat qata' l-cable *wire* tal-Melita li kien ghaddej minn fuq il-bejt tieghu. Dan jinsab ikkonfermat ukoll, fir-rapport tal-Perit Alan Saliba, minn dak indikat lilu mill-istess intimat. Illi dan certament sar minghajr il-kunsens tar-rikorrenti, tant li huma ma kienux a konoxxenza li nqata' l-*wire* minn fuq il-bejt sakemm jumejn wara t-12 ta' Gunju 2016, Natasha Azzopardi kienet sabet il-*wire* imkebbeb fil-bitha u fix-*shaft* taghhom. *In vista* tas-suespost, jirrizulta li l-ewwel zewg elementi, it-tehid tal-pussess u tal-att spoljattiv gew ippruvati.

Ghalhekk, tichad it-tmien eccezzjoni tal-intimati Azzopardi.

<u>It-Terminu ta' xahrejn</u>

Illi l-kaz odjern gie istitwit fid-19 ta' Lulju 2016. Jirrizulta li biex jissusisti dan l-element, it-terminu jibda jiddekorri minn meta gie spoljat l-attur. Il-gurisprudenza tal-Qrati taghna hija konkordi fuq dan il-punt, li t-terminu ma jibdiex jiddekorri mid-*die scientiae* imma mid-data meta l-attur ikun gie fizikament spoljat mill-pussess tieghu. (Ara **"Av. Dr.**

Frank Xavier Vassallo et vs Joseph Baldacchino et" Appell Civili deciz fl-4 ta' Dicembru 1998). Ukoll, fil-kaz **"Michael Mamo vs Philip Grima"** P.A. deciza fis-7 ta' Frar 1958, **XLII-II-915** intqal:

"Iz-zmien tal-azzjoni jibda mill-gurnata tal-ispoll, u mhux mindu l-attur gie jaf bih…..iz-zmien ta' xahrejn huwa terminu ta' dekadenza." (Ara **Sammut vs Pellegrini Petit XXIV-I-276**).

F'dan il-kuntest, relevanti wkoll il-kaz, **"Michael Angelo Fenech nomine vs Alfred Camilleri"** P.A. deciza fit-22 ta' Frar 1992 fejn gie ritenut:

"It-terminu ta' xahrejn li fih l-attur irid jiddeduci l-pretensjoni tieghu huwa element essenzjali ta' din l-azzjoni li jehtieg li jigi konkludentement ippruvat mill-attur. (Ara wkoll **"Dr. Victor Sultana vs Carmelo sive Charles Gafa`",** Qorti tal-Appell- 26 ta' Mejju 1998; "**FCA Co. Ltd. et vs Tan-Nikcar Construction Ltd. et"** (1182/2005 FS) P.A. deciza fit-13 ta' Gunju 2013; **"John Bondin et vs Joseph Farrugia et",** Qorti tal-Appell - 27/2/2015, u **Trevor Arendts vs Veronique Mizzi" -** Qorti tal-Appell fil-11 ta' Jannar 2013. Fil-kaz "**Alfred P. Farrugia noe et vs Peter Paul Cutajar nomine"** (PA - NC – 13 ta' Frar 1994) il-Qorti rriteniet li rigward l-element tal-*infra bimestre deduxisse*, l-oneru tal-prova kien jispetta lill-istess attur gjaladarba ma gietx sollevata eccezzjoni f'dan ir-rigward.

Fil-kaz in ezami, gie sollevat fir-raba' eccezzoni li r-rikorrenti ghandhom jippruvaw li x-xahrejn rikjesti ghall-fini ta' din l-azzjoni ma kienux ghaddew sad-data tal-prezentata ta' dan il-kaz. Minn qari tal-eccezzjoni sollevata, ma jirrizultax li l-intimati qed jikkontestaw il-fatt tat-terminu li m'ghaddiex izda semplicement qed jikkontendu li jinkombi fuq ir-rikorrenti li jippruvaw li l-azzjoni giet intavolata *entro* t-terminu stabbilit mil-Ligi.

Jirrizulta li Leonard Azzopardi u Natasha Azzopardi kemm fir-rikors promotur, kif ukoll fl-affidavit taghhom sostnew li l-*wire* u s-servizz tal-Melita kien inqata' dakinhar tat-12 ta' Gunju, meta l-intimati kienu qed jaghmlu xoghol ta' zebgha. Matul l-access li nzamm mill-Perit Tekniku, rrizulta li l-intimat indika li meta kien qed jizbogh dakinhar tat-12 ta' Gunju, hu nehha l-*wire*s minn fuq l-opramorta tal-bejt tieghu, peress li ra l-*wire* maqtugh minn mal-faccata, u li in segwitu dawn il-*wire*s twaddbu fil-bitha u fix-*shaft* tar-rikorrenti. Difatti, il-Perit ra dawn il-*wire*s fix-*shaft*, u fil-bitha tar-rikorrenti u ta d-dettalji taghhom. Ghalhekk, m'hemmx kontestazzjoni dwar id-data, li nqatghu l-*wire*s dakinhar tat-12 ta' Gunju, tkebbu gew mitfugha gox-*shaft* u gol-bitha tar-rikorrenti.

Jirrizulta ghalhekk li r-rikorrenti agixxew tempestivament b'din il-kawza.

Ghaldaqstant, il-Qorti hija sodisfatta li jikkonkorru t-tlett elementi kostituttivi ta' din l-azzjoni li timmerita li tigi akkolta.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk, ghal dawn il-motivi, din il-Qorti **taqta’** u **tiddeciedi**, billi filwaqt li tilqa' l-eccezzonijiet ta' Melita Limited u kwindi tillibera lill-istess intimata Melita Limited mill-osservanza tal-gudizzju, tastjeni milli tiehu konjizzjoni aktar tal-ewwel eccezzjoni sollevata mill-intimati konjugi Azzopardi ghar-ragunijet spjegati, tichad l-eccezzjonijiet rimanenti u tilqa’ t-talbiet tar-rikorrenti kif gej:

1. Tilqa’ l-ewwel talba tar-rikorrenti u tiddikjara li l-intimati kkommettew spoll klandestin u vjolenti fil-konfront tar-rikorrenti.

2. Tilqa’ t-tieni talba u tordna u tikkundanna lill-intimati sabiex fi zmien perentorju ta’ ghoxrin (20) mil-lum, jergghu jirripristinaw kollox ghall-istat attwali tieghu, billi jsewwu l-*wire* jew jirripristinawh, billi jitqabbdu l-haddiema tal-Melita Limited a spejjez tal-intimati, sabiex ir-rikorrenti jergghu ikollhom is-servizz tal-*cable* li kellhom qabel ma gie maqtugh dan il-*wire*, billi jitqieghed il-*wire* fl-istess post, fejn kien gie maqtugh.

3. Tilqa’ t-tielet talba tar-rikorrenti u tordna li f’kaz li l-intimati ma jaghmlux dan fiz-zmien lilhom moghti mill-Qorti, tawtorizza lir-rikorrenti li jaghmlu x-xoghlijiet necessarji huma bis-servizz tal-haddiema ta’ Melita Limited, u dan a spejjez tal-intimati.

Billi l-*wires* jigu mqabbda mill-Melita Limited, li tipprovdi hi s-servizz, din il-Qorti mhix tal-fehma li ghandu jitqabbad Perit billi huwa bizzejjed li x-xoghol isir mill-istess Melita Limited a spejjez tal-intimati.

L-ispejjez gudizzjarji jithallsu wkoll mill-intimati.

Moqrija.

Onor. Imhallef Lorraine Schembri Orland
LL.D., M.Jur.(Eur.Law), Dip.Trib.Eccles.Melit.
31 ta' Jannar 2019

Josette Demicoli
Deputat Registratur
31 ta' Jannar 2019